

35 jaar geleden overleed Mathieu Corman

Marc Loy

Op 15 februari e.k. is de aangespoelde Oostendenaar Mathieu Corman precies 35 jaar overleden. Deze legendarische boekhandelaar uit de Adolf Buylstraat was ook journalist, auteur, communist en eeuwige globbetrotter.

Mathieu Corman werd op 15 februari 1901 in het toen nog in Duitsland gelegen Lontzen geboren op de kleine ouderlijke boerderij. Zijn vader was een Waal, zijn moeder een Duitse met Vlaamse roots. Na zijn lager en middelbare school startte hij na W.O.I. een loopbaan bij het Belgisch leger. In 1919 verscheen zijn eerste reportage in La Nation Belge en zes jaar later werd hij in Oostende secretaris van de Société des Gands Hotels du Littoral. Een paar jaar later trouwde hij en stichtte de Librairie du Carillon-Corman. Later volgden nog filialen in Het Zoute, Brussel en (kortstondig) ook in Antwerpen. Corman was zijn leven lang een verstokt globbetrotter die de uitbating van zijn boekhandel(s) graag aan anderen overliet. In het Oostendse moederhuis was dat o.a. aan zijn vrouw, Henri Vandeputte en Henri en Yvon Kermarrec. Zelf reisde hij in 1933 naar Marokko, de Balkan en Spanje. In een aantal boeken bracht hij in reportagevorm verslag uit van die trips. Tijdens de Spaanse burgeroorlog is hij o.a. oorlogs-correspondent voor het Ce Soir, de communistische krant van Louis Aragon. Zijn verschijnen aan het front moet indruk gemaakt hebben op Ernest Hemingway, want die zei in 1937 over Corman in een interview aan Ce Soir: 'Jullie hebben in Teruel een klepper van een correspondent. Weten jullie dat Mathieu Corman de eerste journalist is die is doorgedrongen in Teruel!' Er bestaat ook nog een foto van Corman en een aantal verzetstrijders, genomen door Hemingway. Hardnekkig is ook het verhaal dat Picasso zich op een artikel van Corman zou geïnspireerd hebben om zijn monumentale werk Guernica te maken.

De Oostendse journalist zou als een der eersten het stadje na het memorabele bombardement zijn ingetrokken.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Corman actief in het verzet, hielp een vluchtroute organiseren naar Engeland via Spanje en volgde in Schotland een opleiding voor parachutist-saboteur.

In de naoorlogse jaren reisde hij als nooit tevoren: 9 keer naar de toenmalige Sovjet-unie. In dat land verbleef hij in het totaal 4 jaar. Hij trok door China en was ook in Cuba, De V.S., Canada en Albanië.

Veel van zijn Europese reizen deed hij per motor. Op zijn minst sympathiseerde hij met het communisme, maar eerder dan een doctrinaire communist was hij een liber-tijns anarchist.

Als boekhandelaar dulde hij geen enkele kerkelijke of overheids censuur. Alle slag van boeken ging er over de toonbank of lag open en bloot in de etalage. Het gerecht was dan ook een vaste, zij het ongenode klant in zijn boekhandels. Een paar keer zag hij ook de gevangenis van binnen en bij zijn dood berichtte de nationale pers uitvoerig over de beschuldiging die liep tegen hem i.v.m. vermeende maar nooit bewezen zedenfeiten met minderjarige meisjes. En in de marge van de nooit opgeloste moordzaak in de duinen van Mariakerke in juli 1933 circuleerde zijn naam.

Op 16 februari 1975, zijn verjaardag, vond men zijn levenloze lijk in de bossen bij Eupen, niet ver van zijn geboortedorp. Door zelfdoding had hij zelf de bestemming gekozen voor zijn laatste, grote reis en de legendevorming rond zijn naam nog vergroot.

Mathieu Corman in gesprek met Republikeinse soldaten tijdens de Spaanse burgeroorlog. De foto werd genomen door Ernest Hemingway.

Mathieu Corman
**Simonne Signoret
als klant**

Mathieu Corman

Simonne Signoret als klant

In 1959 koopt de Franse filmactrice Simonne Signoret 3 exemplaren van 'La question' bij Corman. Het zal haar haar leven lang heugen

Simonne Signoret en haar man Yves Montand verblijven in 1959 in Oostende omdat de zanger en acteur in het kursaal optreedt. Signoret flaneert door Oostende en ziet het in Frankrijk verboden boek 'La question' op provocerende stapels in de etalage bij Corman liggen. In dat werk beschrijft Henri Alleg de martelingen van het Franse leger in Algerije. De linkse Signoret koopt meteen 3 exemplaren van het boek. Bij het afrekenen zegt Corman tegen haar langs zijn neus weg: 'En wat doet u verder nog meer tegen wat u land daar aanricht, behalve boeken kopen?' Signoret betaalt en druipt enigszins beduusd af, maar rakelt de ontmoeting met Corman later in haar memoires 'La nostalgie n'est pas qu'elle était' weer op. Een jaar later ondertekent ze samen met Yves Montand en 119 andere bekende Franse kunstenaars een manifest tegen de hemeltergende praktijken in Algerije. 'Zo nam ik revanche op de Oostendse boekhandelaar,' schrijft ze later.

**„Corman was een
instituut”**

Michel Kemp:

Zaakvoerder Michel Kemp van de huidige Corman omschrijft de boekhandel van Mathieu Corman als een instituut.

De legendarische stofwikkels en bladwijzers van Corman staan in ieders geheugen gegrift: blauw op wit klauwen twee onbestemde wilde beesten op hun achterste poten naar de onbereikbare reuzenkop van een ander ongedefinieerd fabelbeest. Kemp: „Ook de meer dan 70 wandschilderijen van artiesten en auteurs van Felix Labisse waren op zich een bezoek waard. De meesten van de afgebeelden waren zelfs klant in de zaak. Veel van die portretten zijn verkocht aan boekhandel De Markies van Karabas in Hasselt die ondertussen weer gesloten is. Andere verdwenen achter een nieuwe wand van de kledingszaak Brutus.”

„Corman had een enorme reserve aan boeken in voorraad voor zijn winkels, in de meest uiteenlopende talen, maar toch overwegend in het Frans en hij bevoorradde zelfs andere boekhandels.

Mathieu Corman, die goed met mij pa bevriend was, zal de geschiedenis ingaan als een joviaal maar excentriek figuur die aan zijn eigen mythe hielp bouwen en ook altijd on the road was.”